

Сучасна законодавча система володіє певним інструментарієм притягнення до відповідальності державних службовців за учинення корупційних діянь, проте дискусійними залишаються питання визначення процедури та сутності такого механізму. У свою чергу, слід звернути увагу на необхідність обачного застосування юридичних норм та необхідності тлумачення та імплементації їх у чинне законодавство з огляду на засади правової державності, принципу верховенства права, а також інтересів суспільства, держави.

Список використаних джерел

1. Ковриженко Д. Декларування активів та інтересів: досвід країн ЄС / Д. Ковриженко // Запобігання конфлікту інтересів та корупції в депутатській діяльності: досвід країн ЄС та пропозиції для України. К., 2011. С. 16–22.

2. Національне агентство з питань запобігання корупції: за порушення законодавства щодо е-декларування передбачено відповідальність // Офіційний сайт Національного агентства з питань запобігання корупції URL: <https://nazk.gov.ua/news/nazk-za-porushennya-zakonodavstva-shchodo-e-deklaruvannyaperedbacheno-vidpovidalnist>.

3. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/kws/show/170018.](http://zakon4.rada.gov.ua/kws/show/170018;); Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації для здобувачів вищої освіти / Б.М. Головкін, К.А. Автухов, М.Ю. Валуйська, С.Ю. Лукашевич та ін.; за редакцією Б.М. Головкіна і С.Ю. Лукашевича. Харків: Право, 2018. 288 с.

4. Польшкін К.К. Про обґрунтованість криміналізації декларування недостовірної інформації / К.К. Польшкін // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, 2016. № 1. С. 142–155.

5. Рішення Конституційного Суду України від 26 лютого 2019 року № 1-р/2019 у справі № 1-135/2018(5846/17). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19#Text>.

Дякін Ярослав Олександрович,

провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Протидія корупції в Україні тривалий час залишається пріоритетним напрямом в розбудові правової держави європейського зразка. З цієї метою в Україні проводиться антикорупційна реформа. Одним із позитивних її результатів було запровадження механізму електронного декларування, складовими якого стали підстави

кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації. Однак 27 жовтня 2020 року Конституційний Суд України прийняв рішення про визнання такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною) ст. 366-1 КК України [1].

У результаті зазначеного рішення у законодавчому механізмі протидії корупції утворилася прогалина, яка потребує негайного законодавчого врегулювання. З цією метою розроблено низку законопроектів більшість з яких повторює положення ст. 366-1 КК України. Наприклад, законопроектом № 4301 від 02.11.2020 (І. Геращенко та ін.) пропонується лише змінити назву та номер статті з «Стаття 366-1. Декларування недостовірної інформації» на «Стаття 366-2. Ухилення від декларування достовірної інформації» [2]. Водночас об'єктивні та суб'єктивні ознаки відповідного кримінального правопорушення абсолютно не змінюються.

Варто погодитися з тим, що присвоєння пропонованій законопроектом кримінально-правовій нормі порядкового номеру «366-2» є некоректним, оскільки стаття з порядковим номером «366-1» не була виключена із КК. Вона була визнана такою, що не відповідає Конституції України (рішення КСУ № 13-р/2020), тобто, втратила чинність як неконституційна, але її текст і далі зберігається у тексті КК. У разі прийняття проекту у запропонованій редакції в Особливій частині КК будуть міститися дві норми, що були (є) підставою для притягнення винної особи до відповідальності за тотожні суспільно небезпечні діяння. При цьому, одна з вказаних норм (ст. 366-1 КК) визнана такою, що не відповідає Конституції України, а інша (ст. 366-2 КК) – повністю відтворює текст вищезазначеної неконституційної норми [3].

Заслужують на увагу і аргументи представників Головного науково експертного управління стосовно того, що назва запропонованого складу злочину, передбаченого ст. 366-2 «Ухилення від декларування достовірної інформації», не повною мірою відповідає його змісту [3], оскільки фактично стосується лише однієї форми об'єктивної сторони цього кримінального правопорушення.

Однак не можна погодитися з тим, що «без настання яких-небудь суспільно небезпечних наслідків саме по собі подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації... або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації не досягає рівня суспільної небезпеки, достатньої для визнання таких дій кримінальним правопорушенням (див. ст. 11 КК)» [3]. Адже зазначена норма була тим інструментом, який забезпечував подання декларації особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Водночас суспільна небезпека цих діянь полягає в тому, що вони сприяють розвитку корупції в державі, яка на сьогодні визнається загрозою національній безпеці.

Важливо також звернути увагу й на той факт, що автори законопроекту навіть не намагалися удосконалити ні диспозицію, ні санкцію відповідної кримінально-правової норми. Однак на окремі проблеми застосування цієї норми неодноразово звертали увагу вчені [4; 5; 6].

З огляду на це існує необхідність в удосконалення конструкції нової кримінально-правової норми з метою уникнення майбутніх труднощів, що можуть бути пов'язані як з її застосуванням, так і визнанням неконституційною.

Список використаних джерел

1. Рішення КСУ у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27 жовтня 2020 р. № 13-р/2020. Справа № 1-24/2020(393/20). URL: <https://ccu.gov.ua/dokument/13-r2020>.

2. Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо криміналізації ухилення від декларування достовірної інформації особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: проєкт Закону України № 4301 від 02.11.2020 (І.Геращенко та ін.). URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70297.

3. Висновок Головного науково експертного управління на проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо криміналізації ухилення від декларування достовірної інформації особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування)» № 4301 від 02.11.2020 (І.Геращенко та ін.). URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70297.

4. Вознюк А., Титко А. Кримінально-правова модель протидії незаконному збагаченню в Україні. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2019. № (2). С. 46–62. DOI: <https://doi.org/https://doi.org/10.34015/2523-4552.2019.2.05>.

5. Вознюк А. А. Декларування недостовірної інформації: актуальні проблеми досудового розслідування. Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу: мат. міжн. наук.-практ. конф. (м. Київ, 5.11.2019 р.). К., 2019. С. 109–113.

6. Загине́й-Заболотенко З. Окремі недоліки кримінально-правового реагування на порушення вимог фінансового контролю. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2019. № 2 (22). С. 14–31.